

CEMAATİN MANEVİ VE SOSYAL ÖNEMİ

إِنَّ الشَّيْطَانَ زُنْبُ الْإِنْسَانِ كَزُنْبِ الْغَنَمِ يَأْخُذُ الشَّاةَ الْقَاصِيَةَ
وَالنَّاحِيَةَ. فَإِيَّاكُمْ وَالشَّعَابَ وَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ وَالْعَامَّةِ
وَالْمَسْجِدِ

İnne's-şeytâne zi'bü'l-insâni ke-zi'bi'l-ğanemi ye'huzü's-şâte'l-kâsiyete ve'n-nâhiyete. Fe-ıyyâküm ve's-şiâbe ve aleyküm bi'l-cemâati ve'l-âmmeti ve'l-mescid.

[Şeytan insanın kurdudur. Koyunun kurdu gibi. Nasıl kurt koyunun tek, sahibinden uzak ve köşebucakta kalmasını kollarsa, şeytan da böyledir.] *Fe-ıyyâküm ve's-şiâbe.* “Tenha yerlere gitmekten sizin men ederim, ikaz ederim.” *Ve aleyküm bi'l-cemâati.* “Size cemaate devam etmeyi tavsiye ederim.” *Ve'l-âmmeti.* “Toplulukla beraber olmayı tavsiye ederim.” *Ve'l-mescid.* “Mescidi tavsiye ederim.”

Yani eğer bir müslüman cemaatten koparsa, topluluktan uzağa giderse, mescide gelmemeye başlarsa sanki sürüden ayrılmış bir kuzu, bir koyun gibi olur. Nasıl onu kurt parçalarsa şeytan da böyle topluluktan, cemaatten ayrılmış, camiye devamdan vazgeçmiş, kop-

muş olan insanı kandırır, avlar. Şeytana o insan tâbi olur, kanar, yenilir. Sonra da tabi şeytana kapılan insanın cezasının ne olduğu belli. Sonunda mânevi bakımdan kaybeder, Allah'ın cezasına kahrına, gazabına uğrar.

O halde ne yapmamızı tavsiye ediyor Peygamber *Sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz?

[Toplulukla beraber olmayı ve mescidi tavsiye ediyor. Şeytan] cami, mescit içerisine de girer. Çevresinde de, ağılın etrafını dolaşan kurt gibi dolaşır. Ama bunu görmüyoruz.

إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ

*Innehû yerâküm hüve ve kabîlühû min haysü lâ teravnehüm.*¹

“Siz onu görmediğiniz halde, onu ve şeytanın ordusunu, avnesini görmediğiniz halde o sizi görüyor.”

Siz tedbirsizsiniz, acemisiniz, haberiniz yok; halbuki o Hz. Âdem atamızdan beri insanları aldatıyor. Bu işin ustası, erbabı. Aldatmayı

---

¹ 7/A'râf, 27.

mükemmel biliyor. Siz yani böyle bir usta aldatıcının, görünmez bir düşmanın muhatabısınız, farkında değilsiniz.

Onun için Kur'ân-ı Kerîm'de Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki:

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

*İnne's-şeytâne leküm adüvvün fe'tte-hizûhu adüvven.*²

“Şeytan sizin için açık bir düşmandır. Siz de onu düşman belleyin.”

Senin bir düşmanın var mı?

“Yok benim hiç düşmanım. Ben iyi bir insanım, kimseyle kavga etmem, kötülük yapmam, herkesle iyi geçinirim. Köyümde, kentimde, kasabamda şehirde mahallede herkes beni sever.”

Hayır. Sen bilmiyorsun. Sen ne kadar iyi olursan sana o kadar fazlasını getirebilecek bir düşmanın var senin. İyi olduğun nisbette seni yoldan çıkartmaya, azdırmaya, saptırmaya çalışan bir azılı düşmanın var. İşte o şeytan. Ve

---

² 35/Fâtır, 6.

o seni gördüğü halde sen onu görmüyorsun. O senin yakınına sokulabildiği halde sen onun farkında değilsin. O senin içinde dolaştığı halde sen farkında değilsin. O sana bazı şeyleri yap diye teklif ediyor; kusurları, günahları, haramları, yasakları yaptırmaya çalışıyor sen farkında değilsin, canım öyle istedi diyorsun. Halbuki canın istemiyor, şeytan aklına getiriyor. Şeytan seni kandırmak istiyor.

Onu bilip ona göre çalışmak gerekiyor.

Şeytan o kadar insanın etrafında dolaşır ki Peygamber Efendimiz Câbir *radiyallahu anh*'ın bize bildirdiğine göre şöyle buyuruyor:

إِنَّ الشَّيْطَانَ يَحْضُرُ أَحَدَكُمْ عِنْدَ كُلِّ شَيْءٍ مِنْ شَأْنِهِ حَتَّى
يَحْضُرَهُ عِنْدَ طَعَامِهِ فَإِذَا سَقَطَتْ مِنْ أَحَدِكُمُ اللَّفْمَةُ فَلْيَمِطْ مَا
كَانَ بِهَا مِنْ أَدَى نَمِّ لِيَأْكُلَهَا وَلَا يَدْعَهَا لِلشَّيْطَانِ فَإِذَا فَرَغَ
فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ تَكُونُ الْبَرَكَاتُ

Inne's-şeytâne yahduru ehadeküm inde külli şey'in min şe'nihî hattâ yahduruhû inde ta'âmihî. Fe-izâ sakatat min ehadikümü'l-lokmatü fe'l-yümit mâ kâne bihâ min ezen sümme'l-ye'külhâ ve lâ yeda'hâ li's-şeytâni. Fe-izâ ferağa fe'l-yel'ak esâbi'ahû fe-innehû lâ yedrî fî eyyi ta'âmihî tekûnü'l-beraketü.

a. Şeytanı Yemeğinize, Namazınıza Ortak Etmeyin

İnne's-şeytâne yahduru ehadeküm inde külli şey'in min şe'nihî. “Şeytan insanın yaptığı her işinde onun yanında bulunur, her işinde.” *Hattâ yahduruhû inde ta'âmihi.* “Yemek yerken bile yanında bulunur.” *Fe-izâ sâkâtat min ehadikümü'l-lokmatü fe'l-yümit mâ kâne bihâ min ezen sümme'l-ye'külhâ.* “Sizden biriniz yere bir lokma filan düşürdüğü zaman onu üzerine yapışmış şeyleri silkelesin, sonra onu yesin.” *Ve lâ yeda'hâ li's-şeytâni.* “Onu yanında bekleyip duran şeytana bırakmayın.”

Yemediği zaman onu şeytan yiyecek. Ki-birlenip, büyüklenip onu yemediği zaman o lokmayı şeytan yiyecek.

Fe-izâ ferağa. “Sizden biriniz yemeği bitirdiği zaman.” *Fe'l-yel'ak esâbi'ahû.* “Parmaklarını güzelce yalasın.” *Fe-innehû lâ yedrî fî eyyi ta'âmihi tekûnü'l-beraketü.* “Çünkü bilmez ki bereket taâmın neresindedir, hangi zerresindedir, hangi parçasındadır, hangi kısmındadır, hangi bulaşığındadır.”

Yani hiç ziyan etmesin, parmağında olanı bile yalayıversin, yere düşeni bile alıversin, yesin.

İnsanın her işinde şeytan yanındadır. Evlendiği zaman yanındadır, yemek yediği zaman yanındadır.

Peki, namaz kıldığı zaman ne yapar?

Namaz kıldığı zaman da yanındadır.

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh* Efendimiz rivayet etmiş, Peygamber Efendimiz İmam Tirmizî'nin rivayet edip hasen ve sahih dediği bir hadîs-i şerîfte buyuruyor ki:

إِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْتِي أَحَدَكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَيَلْبِسُ عَلَيْهِ حَتَّى لَا
يَدْرِي كَمْ صَلَّى

İnne's-şeytâne ye'tî ehadeküm fî salâtihi fe-yülebbisü aleyhi hattâ lâ yedriye kem sallâ.

İnne's-şeytâne ye'tî ehadeküm fî salâtihi. “Sizden biriniz namaz kılarken şeytan yine o zaman da gelir.” *Fe-yülebbisü aleyhi hattâ lâ yedriye kem sallâ.* “Aklını bir karıştırır, kaç rekât kıldığını unutturur. Kaç rekât kıldığı konusunda ihtilafa düşürtür.”

Ezan okunduğu zaman uzaklaşır, şeytan ezanın duyulmadığı yere kadar o yerden uzaklaşır. Ondan sonra namaz kılarken gelir, rekât-larını şaşırtır. Abdest alırken gelir, abdestin kaçtı diye vesvese verir. Hadi başından başlat-tırır. Yeniden alırken yine kaçtı gibi gelir, ye-niden başlattırır. Büyük bir düşman.

Allahu Teâlâ hazretleri şerrinden cümle-mizi korusun.

Yalnız yakaladığı zaman insanı [kolayca saptırır] ama cemaate devam ederse, camiye devam ederse o zaman yanına yanaşamaz.

Ebu Hüreyre *radıyallahu anh*'ten rivayet edildiğine göre:

إِنَّ الشَّيْطَانَ يَهُمُّ بِالْوَّاحِدِ وَيَهُمُّ بِالْإِثْنَيْنِ فَإِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً لَمْ
يَهُمُّ بِهِمْ

Inne's-şeytâne yehimmü bi'l-vâhidi ve yehimmü bi'l-isneyni fe-izâ kânû selâseten lem yehimme bihim.

“Şeytan bir kişi oldu mu ona kasteder, he-veslenir. Heveslenir, ben şunu aldatayım der ve girer. İki kişi oldu mu da kasteder, şunları aldatayım filan diye girer.” *Fe-izâ kânû*

selâseten lem yehimme bihim. “Üç kişi oldular mı onlara bulaşmaya, kastetmeye girişemez.”

Neden?

Üç kişi cemaat teşkil eder de onun için.

Onun için müslümanlar birliğe, beraberliğe, toplu hareket etmeye, cemaate çok önem vermeliler. Şeytan o zaman cemaate yanaşamıyor.

Bu şeytanla ilgili hadîs-i şerîflerden sonra diğer hadîs-i şerîf:

إِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِئْتَةَ السُّوءِ

Inne's-sadakate le-tudfiu gadabe'r-rabbi ve tedfe'u mîtete's-sûi.

“Sadaka vermek muhakkak ki, hiç şüphesiz ki Rabbin gazabını söndürür.”

Yani Cenâb-ı Hak bir kula kusurundan, günahından dolayı gazap etmişken, cezalandırıcakken eğer kul sadaka verirse, zekât verirse, hayır hasenat yaparsa Cenâb-ı Hak onu affeder. Onun için sadaka vermeye, hayır hasenat yapmaya gayret etmelidir.

Ve tedfe'u mîtete's-sûi. “Ve kötü bir âkıbetle ölmeyi de insanın başından def eder.”

Yani insan kötü bir ölümle ölecekken sadaka verdi mi o duruma düşmekten kurtulur.

Ukbe b. Âmir *radiyallahu anh*'ten Taberânî rivayet etmiş:

إِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئُ عَنْ أَهْلِهَا حَرَّ الْقُبُورِ وَإِنَّمَا يَسْتَظِلُّ
الْمُؤْمِنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ

Inne's-sadakate le-tudfiü an ehlihâ harre'l-kubûri ve innemâ yestezıllü'l-mü'minü yevme'l-kıyâmeti fî zılli sadakatihî.

“Sadaka vermek sadaka veren kişinin kabir azabına, hararetine, ateşine düşmesini engeller, o harareti söndürür.”

Sadaka vermek kabirde yanıp yakılmasını engeller.

Ve innemâ yestezıllü'l-mü'minü yevme'l-kıyâmeti.

Kıyamet günü mahşer yerine mü'minler toplandığı zaman herkesin başı açık olacak, güneş tepelerinde olacak. Çatır çatır güneşin altında duracaklar ve buram buram ter dökcekler.

“O zaman mü'min kıyamet gününde sadakasının gölgesinde gölgelenecek.”

Başkasının gölgesi yok, sadaka verenin sadakası başına gölge yapacak, onun gölgesinde gölgelenecek. O kadar terleyecekler ki insanlar, yerin dibine doğru terleri işleyecek, aşığıya doğru ıslatacak. Kimisinin topuğuna doğru gelecek ter, kimisinin dizine kadar gelecek. Kimisinin ağzına kadar, kulağının hizasına kadar ter gelecek. Yani insan batacak, tere gömülecek, tere gark olacak. İşte orada o sıcaklıktan dünyadayken vermiş olduğu sadakalar, hayırlar, zekâtlar onu kurtaracak.

O bakımdan mü'minin helalinden kazanması lazım, kazancından bir miktarını da erbabına, fukaraya, layıklara dağıtması lazım. Bu sadakanın öncelikle akrabaya verilmesi, yakınlarına verilmesi uygun olur. Akrabaya verilen sadakanın mükâfatı, sevabı çok daha fazladır. O bakımdan insan şöyle etrafına bakmalı ve evvela yakınındaki eşinden dostundan, akrabasından başlamalı.

Çünkü Ebû Ümâme el-Bâhilî hazretlerinden İmam Taberânî'nin rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

إِنَّ الصَّدَقَةَ عَلَى ذِي قَرَابَةٍ يُضَعَّفُ أَجْرُهَا مَرَّتَيْنِ.

İnne's-sadakate alâ zî karâbetin yuda'afu ecruhâ merrateyni.

“Böyle karâbet, akrabalık bağları olan kimselere, fakirlere eğer bu sadaka verilmişse o zaman sevabı iki kat katlanır, iki kat daha fazla verilir.”

Çünkü herkes kendi akrabasını kolay bilir, iyi bilir. Ve akrabasına karşı da biraz herkesin bir akrabalıktan doğma mecburiyetleri vardır. Onlara riayet etmesi Allah'ın hoşuna gidiyor, mükâfatı fazla veriyor. O bakımdan evvela akrabasına bakmalı insan. Eğer onlardan birisinde fakir varsa sadakasını ona vermeli.

Sadaka tabi hem farz olan sadakaya yani zekâta şamildir hem de farzın dışındaki bizim çeşitli sebeplerle davranıp, kesemizi açıp verdiğimiz, ‘hayır’ dediğimiz şeylere şamildir. Hepsi birden makbuldür, hepsi kıymetlidir. Ve insana çok mükâfatlar kazandırır.

b. Hakkını Vererek Abdest Alıp

Namazını Kılan Annesinden Doğduğu Gün Gibi Günahlardan Sıyrılır

Osman *radiyallahu anh*'ten İbn Asâkir rivayet etmiş ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* müjdeliyor:

إِنَّ الْعَبْدَ الْمُسْلِمَ إِذَا تَوَضَّأَ فَاتَمَّ وُضُوءَهُ ثُمَّ نَحَلَ
فِي صَلَاتِهِ فَاتَمَّ صَلَاتَهُ خَرَجَ مِنْ صَلَاتِهِ كَمَا يَخْرُجُ مِنْ
بَطْنِ أُمِّهِ مِنَ الذُّنُوبِ

*Inne'l-abde'l-müslime izâ tevadda'a fe-
etemme vudûahû sümme dehale fî salâtihi fe-
etemme salâtehû harace min salâtihi kemâ
yahrucü min batni ümmihî mine'z-zünûbi.*

Inne'l-abde'l-müslime. “Müslüman bir kul.” *İzâ tevadda'a.* “Abdest alırsa.” *Fe-
etemme vudûahû.* “Abdestini de tamamı ile şartlarına uygun olarak güzelce alırsa.” *Sümme dehale fî salâtihi.* “Sonra Allahu ekber diye namazına girişirse.” *Fe-etemme salâtehû.* “Namazını da tamam yaparsa.” *Harace min salâtihi.* “Bu kıldığı namazdan çıkar.”

Nasıl çıkar?

Kemâ yahrucü min batni ümmihî mine'z-zünûbi. “Annesinden doğduğu, o bebek olduğu ilk zamanda nasıl hiç suçu, günahı yoksa bu namazdan da çıktığı zaman günahlarından öylece sıyrılmış olarak çıkar.”

Şimdi demek ki abdest almak, namaz kılmak insanın günahlarını tamamen sildirtiyor imiş.

Ama nasıl bir abdest?

Tam bir abdest. Abdest alırsa ve abdestini tamam alırsa.

Nasıl namaz?

Tam bir namaz, yani eksiksiz bir namaz.

Şimdi tam bir abdest nasıl olacak?

Bir kere abdestin tamamlığı yüznumaradan başlar. Yani yüznumarada insan, yüznumaraya girişin çıkışın, büyük abdestin küçük abdestin âdâbını bilmezse orada kaybeder işi. Ve maalesef bunlardan bahsedilmediği için pek çok kimse de bunun inceliğini bilmiyor. İlmihal kitaplarını da açıp okuyan yok. Anlamıyorlar galiba yahut sıkılıyorlar. İlmihal kitaplarını açıp da doğru düzgün şu abdest nasıl

olacak filan bunları bilmiyor. Annesi babası öğretmemişse, inceden inceye bu işi anlatmamışsa pek çok kimse daha oradan kaybediyor, abdesti oradan eksik oluyor.

Sonra abdest almaya geldiği zaman, diki-
lin abdest alınan yerde, şadırvanın başında,
[abdest alanlara] bakın. İyi bir hoca yani şöyle
usulünü bilen bir hoca baksın; pek çok kimse
abdestini güzel almaz. Bir kere yüzünü filan
tam yıkamaz, yani yüzüne bir suyu çarpıyor
ama alnından, yanaklarından yüzünü güzelce
yıkaması lazım. Şöyle yanaklarını ovuşturup
geçiyorlar, ben çok gördüm çocukların böyle
abdest alırken nasıl aldığı. Yüzüne suyu çar-
pıyor şöyle ovuşturuyor, her tarafına su gitmi-
yor. Olmaz, yüzünü tam yıkayacak. Yani ta-
mam olmamış oluyor. Sonra ellerini [bir şöyle]
yapıyor, [bir böyle] yapıyor yıkadım sanıyor.
Halbuki eller böyle şey yapılacak, arkasından
döndürülecek, şu dirseğinin arkası yıkanmış
olacak. Yani kolumu yıkadım dediği zaman ko-
lunun her tarafına suyu tam götürmemiş olu-
yor. Yüzümü yıkadım dediği zaman yüzünün
her tarafını yıkamamış oluyor. Ağzına aldığı

zaman da suyu çekmesi ile tükürmesi bir oluyor. Ağzının her tarafına su gitmiyor. Halbuki çalkalaması lazım. Burnuna da böyle suyu değiştiriyor. Halbuki içine, burnuna suyu verip de sonra çıkması filan olmuyor. Halbuki oraların ıslanması, yıkanması lazım. Yani abdestin tamam olması böyle. Her şeyine dikkat edecek, güzelce yapacak. Yıkadığı âzâyı tam yıkayacak vesaire elini ayağını [tam yıkayacak.]

Hani *sübhânerabbîyelazim sübhanerabbîyelazim sübhanerabbîyelazim* demiyor. Kulağınızı verin, dinleyin; kandırıyor şeytan aceleyle.

el-Aceletü mine's-şeytân. “Acele şeytandan” değil mi? Şeytan kandırıyor.

Kulağını ver, dinle; *süb süb süb*, kalkıyor. [Hızlı hızlı] Allahekber Allahekber Allhuekber. Öyle olmayacak. Doğrulduğu zaman duracak, eğildiği zaman duracak. Kalktığı zaman duracak. Kâme, ka'de, celse, rükû, sücûd; hepsi hakkını vererek olacak.

Çünkü birisi hızlı namaz kıldı, Peygamber Efendimiz onu çağırdı, dedi:

“Ey filanca, sen namaz kılmış olmadın, yeniden kıl.” dedi.

“Peki!” dedi.

O da bir daha kıldı ama hızlı kılmaya alışmış. Efendimiz dedi ki:

“Yine kılmadın, yine kılmış olmadın.”

Halbuki Peygamber Efendimizin gözünün önünde bir daha kıldı o namazı.

“Yine kılmış olmadın.” dedi.

Yine kıldı.

Anlaşılan [o kişi nasıl namaz kılacağını] anlamadı, ondan sonra dedi ki:

“Sen böyle rükûya vardığın zaman bütün âzâların sakinleşsin. O kadar dur. Ondan sonra kalktığın zaman bütün âzâların sakinleşsin. Yani hareketleri birbirine bağlama, şöyle yavaş yavaş kıl.” dedi.

Demek ki hızlı kılınınca kılınmış olmuyor. Sûreleri okuması yarım olunca, tesbihleri yarım olunca tam olmuyor. Demek ki ağır ağır kılacağız. Yani ağır ağırdan maksat özene özene, yani güzel yapmaya gayret ede ede. Yı-

kadığımız zaman âzâlarımızı güzel yıkayacağız, abdestimizi güzel alacağız. Namazı kıldığımız zaman güzel kılacağız.

O zaman böyle güzel kılınmış bir namaz ne olur?

İnsan annesinden doğduğu zaman masum bir yavru idi, daha hiç suç işlememişti, mükellef de değildi. Anasından doğduğu zamandaki gibi günahlardan sıyrılmış olur. Bu abdest, bu namaz insanın günahlarını affettirir. Ama güzel kılabilirsek.

Çođu kimse namazın bu kadar önemli olduğunu bilmiyor. Bu kadar zevkli olduğunu da bilmiyor. Zevkine de varmıyor, namazı bir mecburiyet gibi istemeyerek kılıyor.

وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى

*Ve izâ kâmû ile's-salâti kâmû kûsâlâ.*³

“Münafıklar da namaza kalktıkları zaman tembel tembel kalkarlarmış.”

Birçok kimse de münafıklar gibi üşene üşene kalkıyor. Kıldığı zaman da bir an evvel

---

³ 4/Nisâ, 142.

kılayım da bitsin diye [kılıyor]. Halbuki Cenâb-ı Hakk'ın huzurundayım, güzel güzel, ağır ağır kılayım, Cenâb-ı Hak beni görüyor, O'nun huzurunda edebe riayet edeyim diye kılması lazım. Öyle yapmıyorlar.

Evet, bunlara dikkat edelim inşallah. Namaz elimizde büyük bir fırsattır. Günde beş defa Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna çıkıyoruz. Onun kıymetini bilelim.

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَانِ وَكُشِفَتْ
لَهُ الْحُجُبُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ وَاسْتَقْبَلَ الْحُورَ الْعِينِ مَا لَمْ
يَمْتَخِطْ أَوْ يَتَخَّعْ

Inne'l-abde izâ kâme fi's-salâti fütihat lehû ebvâbü'l-cinâni ve küşifet lehu'l-hucübü beynehû ve beyne rabbihî ve'stakbelethu'l-hûru'l-înü mâ lem yemtehıt ev yetenahha'.

Yine bunu anlatan hadîs-i şerîflerden birisini okudum.

“Kul namaza giriştiği zaman cennetin kapıları ona açılır.” *Fütihat lehû ebvâbü'l-cinân.* “Cennetin kapıları ona açılır.” *Ve küşifet lehu'l-hucübü beynehû ve beyne rabbihî.* “Mevlası ile arasındaki perdeler de kaldırılır.”

Biliyorsunuz, bazı hadîs-i şerîflerde geçtiği için mevlid-i şerîfe de almışlar:

*Ref' olup ol şâha yetmiş bin hicâb
Nûr-ı tevhîd açtı vechinden nikâb*

Cenâb-ı Mevlâ'nın 70 bin nurdan, 70 bin zulmetten perdesi var. Cenâb-ı Hakk'ın Zât-ı Pâk'inin önünde kulunun önünde 70 bin nurdan 70 bin zulmetten perde var. Peygamber Efendimiz miraca çıktığı zaman bu 70 bin perdeler kaldırılmış ve Cenâb-ı Mevlâ'yı;

*Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti
Âhirette öyle görür ümmeti*

Cenâb-ı Hakk'ı görmüş. Cenâb-ı Mevlâ onu kendisine yaklaştırıp nice nice neler lüt-fettiye lütfeylemiş.

Şimdi namaza durduğu zaman cennetin kapıları da açılıyor, perdeler de kalkıyor. Sonra, bir güzelliği daha var.

Ve'stakbele'l-hûru'l-înü. "Hûri kızları da istikbale çıkarlar."

Yani karşılamaya çıkarlar, el pençe divan durup, merasim vaziyeti alıp hepsi öyle dizilirler.

İstikbal etmek karşılamak demek.

Mâ lem yemtehit ev yetenahha'. “Ama süm kürmedikçe, tükürmedikçe.”

Yani demek ki cahillik zor tabi. Peygamber Efendimiz milleti yetiştirmiş ama nasıl yetiştirmiş! Mescidin bir köşesinde abdestini bozan bile çıkmış.

Tabi o zamanki mescitler böyle halılı malılı değildi, topraktı, örtülüydü filan ama bir köşesinde ihtiyacını gidermek isteyen de çıkmış, sahâbe-i kirâm, “Vay terbiyesiz vay!” filan diye dövmek istemişler. O zaman Peygamber Efendimiz, yapan cahil olduğu için, bilmediği için, “Böyle yapmayın, işte su döküverin oraya, temizleyiverin. Öğretin.” mânasına yani sert davranmayı uygun bulmamış. Aman kimisi de hah, tüüh filan, tükürmek süm kürmek gibi böyle şeyler yapıyorlardı. Böyle şeyler oldu mu tabi sevabı gider.

Yani Cenâb-ı Hakk'ın huzurunun değerini, kıymetini, önemini, ciddiyetini bir kulun namaza çıktığı zaman anlaması lazım. Eğer namaza durduğu zaman gönlüne dünyevî şeyleri getirirse, akli dünyada olursa, bağda bahçede

tarlada, dükkânda alışverişte, işte güçte vesairede olursa o zaman Cenâb-ı Mevlâ ondan yüz çevirir. Çünkü O ona teveccüh buyurduğu halde o dünya ile meşgul oluyor. O zaman Cenâb-ı Hak ondan yüz çevirir. Aklını başına toplayıp, Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna girdiğini bilip şey yapması lazım.

Enes *radiyallahu anh*'ten rivayet olunmuş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا كَانَ هَمَّهُ الدُّنْيَا وَسَدَمَهُ أَفْسَى اللَّهِ ضَيْعَتَهُ وَجَعَلَ
فَقْرَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ فَلَا يُصْبِحُ إِلَّا فَقِيرًا وَلَا يُمْسِي إِلَّا فَقِيرًا
وَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا كَانَتْ الْآخِرَةُ هَمَّهُ وَسَدَمَهُ جَمَعَ اللَّهُ لَهُ ضَيْعَتَهُ
وَجَعَلَ غِنَاهُ
فِي قَلْبِهِ فَلَا يُصْبِحُ إِلَّا غَنِيًّا وَلَا يُمْسِي إِلَّا غَنِيًّا

Inne'l-abde izâ kâne hemmühü'd-dünyâ ve sedemehû efşallahu day'atehû ve ce'ale fakrahû beyne ayneyhi fe-lâ yusbihu illâ fakîran ve lâ yümsî illâ fakîran. Ve inne'l-abde izâ kâneti'l-âhîratü hemmehû ve sedemehû ceme'allahu lehû day'atehû ve ce'ale gınâhu fî kalbihî fe-lâ yusbihu illâ ğaniyyen ve lâ yümsî illâ ğaniyyen.

c. Bir İnsanın Tasası, Üzüntüsü Dünya Olursa Allah Onun Kayıplarını Daha da Yayar Fakirliği de İki Gözünün Arasına Koyar

Inne'l-abde izâ kâne hemmühü'd-dünyâ.

“Eğer bir insanın tasası, üzüntüsü, fikri dünya olursa.”

Azmi arzusu teveccühü dünya olursa, yani bu dünya, bu hayat olursa... İşte burada aman iyi yaşayayım, yükseleyim, yiyeyim içeyim ve saire... Yani âhiret değil de bu hayat olursa, bu dünya olursa...

Efşallahu day'atehû. “O zaman Allah onun kayıplarını daha da yayar.”

Daha da, yani insanın mesela bir tane koyunu kaybolursa, dağılsa sürüden gidip bir tane-sini bulabilir.

On tane olursa ne olacak? Yüz tane olursa ne olacak? Hepsi bir tarafa dağılırsa ne olacak?

Day'ât, yani sürüden kaybolan kuzu gibi demek. Allah onun kayıplarını daha da yayar, yani buldurmaz. Bir kulun arzusu, gayreti dünyalık olursa, bu dünyanın hevesine, arzusuna

düşerse Allah onun kayıplarını artırır, dağınlıklığını daha da dağıttırır. Yani işlerini rast getirmez, perişan eder. Perişan etmek de Farsça zaten dağıtmak mânasında.

Ve ce'ale fakrahû beyne ayneyhi. “Fakirliğini de iki gözünün arasına koyar.”

Fakirlik duygusunu, ihtiyaç duygusunu iki gözünün arasına koyar. Yani bak sen fakirsin, bak sen fakir olacaksın, bak senin çok şeylere ihtiyacın var, bak senin paran elinden kaçabilir ha, hiçbir şeysiz kalabilirsin aman bilmem ne filan, yani daha çok körükler. Fakirliği gözünün önüne koyar, Allah onun telaşını artırır, keyfini kaçırır.

Fe-lâ yusbihu illâ fakîran ve lâ yümsî illâ fakîran. “Böylece sabahleyin fakir olarak sabahlar, akşamleyin fakir olarak akşamlar.”

Çünkü hep gözünün önünde o, çünkü akli fikri dünyada olduğundan Allah onu fakirlik duygusu karşısında üzer ve ezer.

Ve inne'l-abde izâ kâneti'l-âhîratü hem-mehû. “Ama kulun arzusu, düşüncesi, fikri, himmeti âhireti ise.”

Yani “Ben cenneti kazanayım, ben Rabbinin rızasına ereyim, ben mahkeme-i kübrâda berat edeyim. Aman âhirette iyi bir sonuca ulaşayım. Aman bu dünya fanidir, asıl âhireti elde etmeye bakayım” diye düşüncesi, tasası, gayreti âhîret olursa;

Ceme'allahu lehû day'atehû. “O zaman Allah onun kayıplarını bir araya toplar.”

Dağılan mallarını bir araya getirir, işlerini kolaylaştırır, yardımcı olur.

Ve ce'ale ğınâhu fî kalbihî. “Ve gönlüne zenginliği yerleştirir, rahatlığı yerleştirir.” *Felâ yusbihu illâ ğaniyyen ve lâ yümsî illâ ğaniyyen.* “Sabahleyin gönlü zengin olarak kalkar, akşamleyin gönlü zengin olarak yatar.”

Zenginlik duygusu içinde yani ‘Elhamdü-lillah her şeyim var, çok rahatım.’ diye rahat ettirir buyuruyor.

Başka bir rivayette, bu hususu anlatan başka bir rivayette de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki:

“Bir insan dünya peşinde koşarsa, akli fikri dünyalıkta olursa o zaman Allah onun işlerini dağıtır, fakirliği gözünün önüne koyar, -

buradaki ifade aynen var- ve ne kadar koştursa da yine dünyalıktan nasibi neyse o kadar eline geçer.”

Yüz lira kazanmak yazılmışsa 100 lira geçer yani koşturdu diye fazla da hırsından dolayı fazla bir şey geçmez. Ama bir insanın gayesi âhiret olursa o zaman Allahû Teâlâ hazretleri işlerini kolaylaştırır, gönlüne zenginlik verir ve mukadder olan neyse o da ona gelir.

Nasıl gelir?

Burnu sürte sürte. Yani istese de istemese de Allah emrettiği için o zenginliği onun kapısına, onun kasasına, onun dükkanına, onun evine o şeyi gönderir ve onu [zengin] yapar. Ve o âhireti istiyor diye yine dünyalık kesilmez, burnu sürte sürte dünyalık da ona yine gelir. Çünkü nasibi Allah yazmıştır. Ötekisi de bütün gayretine rağmen yine Allah'ın yazdığından fazlasını elde edemez.

O halde ne yapmak lazım?

Âhireti düşünmek lazım. Rızâ-yı Bârî'yi düşünmek lazım. Âhiret için çalışmak lazım. Nasıl olsa Cenâb-ı Hak nasip ettiği rızkı gönderecek. Eceli gibi rızkı insanı arar, bulur. Nasıl

olsa sen rızkını arıyorken rızkın da sana doğru gelmekte, o halde harama sapmadan, günaha bulaşmadan âhirete yararlı bir ömür geçirip, Allah'ın rızasını kazanmaya çalışıp öyle yaşaması uygun olur.

Allahu Teâlâ hazretleri bu mânevî gerçekleri, esrarı yani hayatın sırlarını, rızkın nime-
tin nasibin sırlarını anlayıp bilip de ona göre hayatını Cenâb-ı Hakk'ın rızasına uygun sürdürmeye, götürmeye bizi muvaffak eylesin. Şeytanın vesveselerine kanıp da âhireti berbat edecek şekilde yanlış işler yapmaya yöneltmesin.

Adam haramdan para kazanır kazanır, güp, bir felaket verir Allah, gider hepsi.

Ne oldu?

Bir işe yaramadı yine.

Bir hastalık verir, gider hepsi. Biriktirir biriktirir biriktirir, köşkü yapar, içine adımını atmadan Allah canını alır, mirasçılara kalır.

Onun için şeytanın aldatmalarına, fani dünyanın oyunlarına hiç aldanmamak lazım. İyi kulluk yapmaya gayret etmek lazım. İyi kulluk yapanlar fakir kalmıyor. Cenâb-ı Hakk'a

güzel kulluk yapanlara da Allah neler neler nasip ediyorsa ötekiler kadar rızkını veriyor. Yani daha fazlasını veriyor, daha rahatını veriyor.

Ecdadımız öyle olmadı mı?

Allah yolunda malını canını vermek için terk-i diyâr ettiler, helalleştiler akrabaları ile, geldiler şehit olmak için. Cenâb-ı Hak onlara neler neler ihsan etti, koca imparatorluklar, koca ülkeler, koca mallar mülkler nasip oldu. Ne kadar genişledi imkânları. Ama Allah'ın yolundan ayrılınca tabi elden çıkıyor.

Onun için Cenâb-ı Hakk'a güzel kulluk etmeye bakalım. Şeytana kanmayalım. Dünyaya aldanmayalım, hayrımızı sadakamızı yapalım, ibadeti tâatimizi, namazımızı vesaireyi Cenâb-ı Hakk'ın sevdiği vechile edâ edelim. Rızasını kazanalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kul olarak varalım.

Cenâb-ı Hak cümlemize tevfikini refik etsin.

Diyelim cümle günahlarımızın affı için mübarek cuma akşamı, *estağfirullah estağfirullah estağfirullah. Estağfirullah el-Azîm el-*

Kerîm ellezî lâ ilâhe illâ hüve'l-Hayyü'l-Kayyûm ve etûbü ileyh.

Allahümme ente Rabbî lâ ilâhe illâ ente halaktenî ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike me'steda'tü eüzü bike min şerri mâ sana'tü ebûü leke bi-ni'metike aleyye ve ebûü bi-zenbî fe'ğfir lî zünûbî cemîan fe-innehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ente.

Âmentü billahi teâlâ ve bimâ câe min indillahi teâlâ. Ve âmentü bi-Rasûlillah sallallahu aleyhi ve sellem ve bimâ câe min indi Rasûlillahi sallallahu aleyhi ve sellem. Âmentü billahi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusûlihî ve'l-yevmi'l-âhiri ve bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî minellahi teâlâ ve'l-ba'süba'de'l-mevti hakkun. Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh. Sübhanallahi velhamdülillahi ve lâ ilâhe illallahu vallahu ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahi'l-Aliyyi'l-Azîm bi-adedi mâ alimallahu teâlâ ve bi-zineti mâ alimallahu teâlâ ve bi-mil'i mâ alimallahu teâlâ. Sübhanallahi ve bi-hamdihî subhanallahi'l-

Azîm ve bi-hamdihi estağfirullah. Sübhanallah ve bi-hamdihi subhanallahil-Azîm ve bi-hamdihi estağfirullah.

Sübhanallah ve bi-hamdihi adede halkıhi ve rıdâ nefsihi ve zinete arşih ve midâde ke-limâtihi. Sübhanallah adede mâ haleka fi's-semâ ve sübhanallah adede mâ haleka fi'l-arz. Ve sübhanallah adede haleka mâ beyne zâlike ve sübhanallah adede mâ hüve Hâlık. Vallahu ekber misle zâlike velhamdülillah misle zâlike ve lâ ilâhe illallah misle zâlike ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah misle zâlike.

Sübhanallah vel hamdülillah ve lâ ilâhe illallahu vallahu ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahil'Aliyyil-Azîm. Bi-adedi mâ alimallahu teâlâ ve bi-zineti mâ alimallahu teâlâ ve bi-mil'i mâ alimallahu teâlâ.

Estağfirullah estağfirullah estağfirullah bi-adedi külli'stiğfarini'stağferahû müstağfirûn. Sübhanallah sübhanallah sübhanallah bi-adedi külli tesbîhin sebbahahu'l-müsebbihûn. Elhamdülillah elhamdülillah elhamdülillah bi-adedi külli tahmîdin hamidehu'l-hâmidûn.

Allahuekber Allahuekber Allahuekber bi-adedi külli tekbîrin kebbarahu'l-mükebbirûn. Lâ ilâhe illallah lâ ilâhe illallah lâ ilâhe illallah bi-adedi külli tehlîlin hellelehu'l-mühel-lilûn. Allah Allah Allah bi-adedi külli zikrin zekerahu'z-zâkirûn. Ve ğafele an zikrihi'l-ğâfilûn.

Allahümme innâ neûzü min sahatike ve gadabike bi-afvike ve bike minke ve bi-muâfâtike min ukûbetike ve bike minke nüs-niye aleyke ve lâ neblüğu külle mâ fîke ente kemâ esneyte alâ nefsike azze cârike ve celle senâuke ve lâ yuhzemu cündüke ve lâ yuhlefü va'düke ve lâ ilâhe ğayruke. Tebâraکه ve teâleyte ammâ yekûlu'z-zâlimûne ulüvven kebîran. Allahümme leke'l-hamdü küllühu ve leke's-şükru küllühu ve leke'l-mülkü küllühu ve bi-yedike'l-hayru küllühu. Nes'elüke mine'l-hayri küllihi ve neûzü bike mine's-şerri küllihi leke'l-hamdü inneke alâ külli şey'in ve bi'l-icâbeti cedîr. Sübhane Rabbinâ Rabbi'l-izzeti ammâ yesifûn. Ve selâmün alâ cemîi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn ve âli küllin ecmaîn. Ve âhiru da'vânâ eni'l-hamdü lillahi Rabbi'l-âlemîn.

el-Fâtîha mea's-salavâti's-şerîfe.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

12 Cemâziye'l-Âhir 1420 / 22.09.1999

İsveç

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak](#)

[ulaşmak için tıklayınız.](#)

